

Gerri D6n6ş Zamani! İskoçya Avrupa Birliği'ne Nasıl Gerri D6nebilir?

Hans Von Der Burchard

Bağımsızlığı yeni kazanan bir 6lke için Brüksel yolunda birçok zorlu engel var, fakat hiçbir engel aşılmaz değil.

İskoçya'daki bağımsızlık yanlısı partilerin seçim zaferi, Birleşik Krallık için anların almasına neden oluyor. Bu zafer aynı zamanda farklı bir konu için de 6nemli sorular doğurabilir: Avrupa Birliği.

Başbakan Nicola Sturgeon'un İskoç Ulusal Partisi (SNP) ile İskoç Parlamentosu'nda mutlak çoğunluğu elde eden İskoç Yeşilleri, Avrupa Birliği'ne katılan bağımsız bir İskoçya fikri 6zerinde duruyor.

Sturgeon, 6yelik bağvurusu yapmak için Brüksel'e gitmeden 6nce birçok engeli aşmak zorunda kalacak. 6ncelikle, Birleşik Krallık h6k6metinin şimdiye kadar vermeyi reddettiği bağka bir yasal bağımsızlık oylamasını g6vence altına almak ve kazanmak zorunda. Bağımsızlık destekçileri 2014'te yapılan referandumdan bu yana y6zde 10'dan fazla oy kaybetti ve anketler İskoçların bu konuda yarı

yarıya b6l6nm6ş olduğunu g6steriyor.

Peki bağımsızlık meselesi gerçekleşirse AB b6yle bir bağvuruya nasıl bakar? Bağımsız bir İskoçya'nın 6yelik arayışında ne gibi avantajları ve dezavantajları olur?

Edinburgh'dan yapılan bir 6yelik bağvurusu AB'ye benzersiz bir durum sunacak: AB'den ayrılmış eski bir 6ye devletin parçası olan bir 6lke, birliğe yeniden katılmak istiyor. Ancak yasal açıdan bu bağlam bir sorun teşkil etmiyor 6nk6 İskoçya, AB anlaşmasının 49. maddesinde belirtildiği gibi AB'ye bağvuran herhangi bir 6lkeyle aynı 6yelik bağvuru prosed6r6n6 izlemek zorunda.

Halihazırda sırada bekleyen çok sayıda 6lke olmasına rağmen, 6zellikle yıllar 6nce bağvuran Batı Balkan 6lkelere g6re, İskoçya için işler çok daha hızlı gidebilir.

İskoçya'daki bir think-tank olan 'Avrupa İlişkileri Merkezi' kurumunda direkt6rl6k yapan Kirsty Hughes'in belirttiklerine g6re, İskoçya diğer bağ-

Sturgeon would have to overcome many hurdles before she could arrive in Brussels to present a membership application | Jeff Mitchell/Getty Images

vuran ülkeler gibi aday pozisyonunda değerlendirecek fakat demokrasi ve ekonomik durumu açısından şartlar oldukça iyi gözüküyor.

“Adaylık süreci Batı Balkanlarla karşılaştırabilir ve evet, İskoçya uzun süredir devam eden bir demokrasi... kendi parlamentosu, kendi hukuk sistemi var ve İngiltere'nin geri kalanından ayrı bir eğitim sistemi var” diyor Hughes.

Bununla birlikte bağımsız İskoçya'nın merkez bankası, dışişleri bakanlığı ve çeşitli yeni kurumlar kurması gerekecek ve AB'yi bu kurumların birlik standartlarını karşıladığına – sağlam yapılar olduğuna ikna etmesi gerekecek. Bağımsız bir İskoçya'nın AB ile karşı karşıya kalacağı en ciddi incelemeler ekonomi ve kamu maliyesi

üzerinde olacak.

İngiltere merkezli 'Hükümet Enstitüsü' adlı düşünce kuruluşu tarafından yakın zamanda yapılan bir araştırmada, bağımsız bir İskoçya'nın AB kuralları uyarınca normalde izin verilenden çok daha yüksek bir açıkla yola çıkma riski taşıdığı sonucuna vardı.

SNP, İskoçya'nın İngiliz makamlarının izni olmadan bile İngiliz sterlini kullanmaya devam etmeyi planlıyor. AB'ye üye olmayan bir ülkenin, özellikle Birleşik Krallık'ın para birimini kullanan bir İskoçya'dan AB'nin memnun olup olmayacağı şüpheli bir durum. Çünkü her ne kadar bazı ülkeler Euro'yu yıllardır benimsememiş olsa da AB'ye katılacak üyelerin para birimi olarak Euro kul-

lanacağı taahhüt etmesi gerekiyor. Brüksel'deki Avrupa Politika Merkezi düşünce kuruluşunun başkanı Fabian Zuleeg, "Elbette, siyasi, ekonomik veya mali nitelikteki herhangi bir istikrarsızlık AB tarafında genişleme iştahını azaltacaktır" diyor.

Ayrıca Brüksel'in, İskoçya'nın ekonomik veya mali sorunlu bir 'çocuk' yerine AB bütçesine net katkı sağlayan bir ülke olmasını sağlamak istediğini de belirtiyor.

"Burada İskoç hükümetinin her şeyin yolunda gitmesini sağlamak için yapması gereken bazı ödevler var. Ancak prensipte İskoçya'nın ekonomik olarak bağımsız hareket edemeyeceğine ve mali açıdan istikrarlı olamayacağına inanmak için hiçbir sebep yok."

Hatta siyasi arenada AB'den İskoçya'nın üyeliğine yönelik olumlu bir bakış açısı olacağını söylüyor.

"Burada Birleşik Krallık'ın, yine Brexit nedeniyle bağımsızlık isteyen ve AB değer topluluğuna ait olmak isteyen bir kısımdan bahsediyoruz. Bu açıdan da AB için durumun oldukça olumlu olduğunu düşünüyorum."

Son olarak Zuleeg, Finlandiya'nın 1990'ların ortasındaki katılım sürecine benzer şekilde, bağımsız bir İskoçya'nın üyelik müzakerelerini iki ila üç yıl içinde sonuçlandırabileceğini öne sürüyor.

Herkes İspanyol engizisyonunu bekliyor

Bu genel olumlu havaya rağmen, İskoçya'nın öncelikle çok önemli bir engeli aşması gerekecek: Üyelik müza-

kerelerini başlatmak için mevcut üye ülkelerinin oybirliğini alarak tüm AB ülkelerinin onayını kazanmak.

Özellikle İspanya, Katalonya veya Bask örneklerinde olduğu gibi İskoçya'nın kendi sınırları içinde bağımsızlık hareketlerini teşvik edebilecek herhangi bir muameleye karşı uzun süredir ihtiyatlı davranıyor.

Madrid merkezli bir düşünce kuruluşu olan Elcano Royal Enstitüsü'nde kıdemli bir analist olan Ignacio Molina, herhangi bir İskoç bağımsızlığının Birleşik Krallık yasalarına göre yasal olmasının ve Katalonya'nın bölgesel hükümetinin 2017'de yapmaya çalıştığı gibi tek taraflı olarak ilan edilmesinin İspanya için çok önemli olacağını söyledi.

Ancak Molina, koşullara saygı duyulduğu sürece İspanya'nın üyeliği "veto etmeyeceğini" öngörüyor. Katalonya'daki siyasi durumun sakinleşmesinin yanı sıra, kısmen bağımsızlık yanlısı Katalanlar tarafından desteklenen mevcut solcu İspanyol hükümetinin konuyu politize etmeksizin teknik hususlara vurgu yapılmasına yardımcı olacağını belirtiyor.

Bununla birlikte, Madrid'in muhtemelen bazı güvenceler talep etmesi bekleniyor. "İspanyol diplomasisi her zaman şunu önemle vurguluyor: İskoçya da aynı diğer ülkeler gibi hiçbir kısa yol olmadan adaylığa başvurması gerekecek ve örneğin euro para biriminden veya Schengen bölgesi gibi konularda ayrıcalıklara sahip olması istenecek" diyor Molina.

Molina bu "ayrıcalıksız" yaklaşımın bir parçası olarak, İskoç bağımsızlı-

ği söz konusu olsa dahi İspanya'nın İskoçya'ya yönelik AB taraflı bir garanti vermesini kesinlikle kabul etmeyeceğini belirtiyor. Öte yandan yakın zamanda 170'ten fazla Avrupalı figür AB'ye açık mektupla İskoçya'nın birlikten ayrılması durumunda üyelik garantisi verilmesini istemişti.

Fikir Ayrılıkları

AB'ye hızlı bir katılımın önündeki öteki bir teknik engel de Birleşik Krallık'ın Brexit sonrası gıda güvenliği ve hayvan refahı gibi belirli AB kurallarından ayrılma arzusu ve kısmen ABD gibi ülkelerle ticaret anlaşmaları yapmak için daha fazla esnekliğe sahip olma isteği.

2026'da bağımsız bir SNP yönetimi görülürse "Beş yıllık bir süre ardından İskoçya ve Birleşik Krallık'ta AB düzenlemeleri ne kadar değişebilir? Ve tekrardan AB düzenlemelerine geri dönülmesi ne kadar sürer?" diye soruyor Hughes.

Bu ayrıca AB içinde bağımsız bir İskoçya ile dışarıda kalacak olan Bir-

leşik Krallık arasındaki sınırın nasıl işleyeceği konusunda büyük soruları gündeme getiriyor. İrlanda Cumhuriyeti ile Kuzey İrlanda arasındaki sınır konusunda devam eden çekişme, bu soruların ne kadar can sıkıcı olabileceğini gösteriyor.

İskoçya'nın Birleşik Krallık'tan ayrılması sonrası AB-Birleşik Krallık arasındaki uçurumu kapatmanın bir yolunu bulması gerekecek, özellikle de ticaret anlaşması ve AB'ye ve ortak pazara katılma gibi sorunlar çözülmeyi bekleyecek.

İskoç işletmeleri için büyük sorun yaratan tarifelerin dayatılmasını önlemek için geçici bir çözüm hem AB hem de İngiltere ile bir geçiş aşaması müzakere etmek olabilir; bu süreçte İskoçya, Birleşik Krallık'tan ayrılmasına rağmen Londra ve Brüksel arasındaki Brexit sonrası ticaret anlaşmasının bir üyesi olarak kalabilir.

Bununla birlikte, örneğin Birleşik Krallık AB standartlarından ayrılırken İskoçya aynı zamanda üyelik hedefinin bir parçası olarak birleşmeye

çalışırsa, birçok teknik zorluk ve potansiyel ticari sürtüşmeler olacaktır. Nihayetinde İskoçya hem AB'nin geri kalanıyla hem de gelecekteki bir İskoç-İngiliz sınırının ötesindeki ticaretini korumaya çalışmak için karmaşık derme çatma çözümlere güvenmek zorunda kalabilir.

Avrupa Parlamentosu'nun Dışişleri Komitesine başkanlık yapan İskoç kökenli Alman Hıristiyan Demokrat David McAllister, İskoçya'nın potansiyel olarak Birleşik Krallık'tan ayrılabilceği koşullar hakkında "birçok belirsizlik" olduğunu söylüyor.

"Şu anda bu tamamen İskoçya ve Birleşik Krallık'ın bir iç sorunu." İskoç seçimlerinden birkaç gün önce konuşan McAllister, AB yetkililerinin konu hakkında yorum yapmaya 'istekli olmadıklarını' belirtiyor.

"Ancak bağımsız bir devlet olurlarsa, AB'nin değerlerini paylaşmaya ve desteklemeye kendini adanmış herhangi bir Avrupa ülkesi gibi üyelik başvurusunda bulunabilirler. Ve diğer aday ülkelerde olduğu gibi tüm zorlu siyasi, ekonomik ve hukuki konuları dikkatle inceleyeceğiz."

Çeviren: Emre Güngör | EUROPolitika Dergisi Yazarı

Orijinal Makale: Haste Ye Back! How Scotland could return to the EU

Makale Linki: https://www.politico.eu/article/haste-ye-back-how-scotland-could-rejoin-the-european-union/?utm_medium=Social&utm_source=LinkedIn#Echobox=1620642556